

Katarína Brázdovičová

Názor

Reagovala som na článok na Fb, od českého odborníka, že sluchovo postihnuté dieťa sa ťažko integruje. Osobne z vlastnej skúsenosti mám iný názor na túto vec a dala som to krátkym nesúhlasom najavo, i to, že veľmi záleží na druhu straty sluchu, starostlivosti rodičov o dieťa, dôkladného psychologického vyšetrenia. Tiež nesúhlasím s vyjadrením p. Ľubky Majtanovej, že keď jej syn nepočuje, tak je nepočujúci a nemali by sme sa deliť. Navyše aj názov v portáli „nepočujúce dieťa“ nepovažujem za správny, pokiaľ nejde o skutočne nepočujúce dieťa. A jej synček rozhodne nie je nepočujúce dieťa!

Sama som sluchovo postihnutá od detstva, viem čo som zažívala ako dieťa, sama som aj matka a stará matka. Viem, čo je to psychika a pocity, keď ste postihnutý, iný ako ostatní. Preto si myslím, že mám právo sa vyjadriť.

Pani Ľubka je zdravá, prvý krát sa stretla s postihnutím u svojho dieťaťa. Pre rodiča je to poriadna rana a psychický tlak, s ktorým sa ťažko človek vyrovná. **Jej pohľad je jednostranný, alebo taký, do akého prostredia sa dostala a kto ju momentálne v jej konaní ovplyvňuje...** Treba však myslieť aj na dieťa, na jeho psychiku a to ako v budúcnosti bude vnímať svoje postihnutie! Pokiaľ je v milujúcom prostredí pri svojich blízkych, ktorí sa mu snažia pomôcť (nie príliš ochraňovať, pretože je to na škodu postihnutého), správajú sa k nemu normálne ako ku každému, môže sa dieťa úspešne integrovať a rozvíjať v normálnom majoritnom prostredí. Raz sa rodičom za to poďakuje, že sa k nemu správali ako bežnému dieťaťu a nepchali ho do uzavretých komunít a neonálepkovali ho konkrétnou špecifikáciou.

Je medzi nami veľa zdravých mám, ktoré vychovali zo svojich sluchovo postihnutých detí úspešných a sebestačných jedincov, ktoré sa nepovažujú za nepočujúcich, ale sluchovo postihnutých. Nikto im neradil, išli za všetkým vlastnou intuíciou a snahou pomôcť svojmu postihnutému dieťaťu, aby sa zaradilo do normálneho života, do majoritnej spoločnosti.

Detstvo som prežívala častými zápalmi stredného ucha až po postupnú stratu sluchu. Matka pre mňa urobila aj nemožné, len aby mi pomohla, chodila po všetkých lekároch, kým ma neoperovali a za päť minút dvanásť mi zachránili aspoň zvyšok sluchu. Chodila som do bežnej školy. Nebolo to zo začiatku ľahké, deti vedeli byť kruté. V tých časoch bolo bežné a jednoduché dávať postihnuté deti do internátnych špeciálnych škôl. Ja som tam nechcela ani za svet!! Chcela som byť doma pri súrodencoch, kamarátoch, rodičoch, proste doma pri svojich! Myšlienka na to, že by som mala odísť od rodiny ma desila a psychicky ubíjala. Môj lekár dal jasne najavo, že som schopná absolvovať bežnú školu a basta! Bola som mu za to veľmi vďačná. V škole sa aj učitelia naučili so mnou komunikovať, sedela som vždy v prvej lavici pri učiteľskom stole. Jedine mi robilo problém, ak sa učiteľka pohybovala po triede a nevidela som jej na ústa. Ďalším problémom boli diktáty, ale i to veľmi jednoducho učiteľka slovenčiny vyriešila tým, že som ich nepísala, ale neodpustila mi ani čiaričku v slohových prácach. Ja osobne som veľmi rada a veľa čítala, bola som schopná prečítať všetky knihy v mestskej knižnici! Toto bolo moje obrovské plus, pretože ako je známe, nepočujúci veľmi neradi čítajú a ešte menej radi píšu slohové práce!

Oproti dnešnej mladej generácii sme nemali takú audiotechniku ako je dnes, ktorá im pomáha úspešne zvládať bežný život. Jedinou kompenzačnou pomôckou bol iba analógový naúčvací prístroj. Žila som bežný detský život, mala som okolo seba počujúcich kamarátov, ktorí mi nikdy nedali najavo, že som iná ako oni.

V dospelosti bol jedine problém, že som nesmela pracovať v hlučnom prostredí, čomu sa samozrejme nedalo vždy vyhnúť. Nikdy som nemala problém s komunikáciou, vždy som si vedela veci riešiť sama. Samozrejme, objavili sa situácie, keď napr. mi raz jeden nový kolega zakričal pri jednej situácii, či som hluchá... Keď som mu pokojne povedala, že naozaj mám problém so sluchom, zahanbil sa a ospravedlnil. Od vtedy som sa s tým už nestretla. Navyše som sama upozorňovala, že mám problém so sluchom, síce počujem ale nerozumiem

a požiadala, aby artikulovali. Neraz som sa musela zasmiať a brzdiť ľudí, aby na mňa nekričali, že ich počujem, mám problém iba s porozumením, pokiaľ hovorili prirýchlo, alebo zle artikulovali. Ako sekretárka, som mala pod palcom 80 ľudí a väčšina z nich ani nevedela, že mám problém so sluchom. Jedine môj šéf, kolegyňa a vedúci pracovníci. Bežne som telefonovala, vybavovala veci aj v cudzom jazyku, ak bol problém s porozumením, vždy som mohla požiadať niekoho z nich o pomoc. Boli mi skutočne veľkou oporou! A boli to najkrajšie roky v mojom kariérom živote v tom podniku. Bohužiaľ, keď som prešla do SZSP, až tu medzi seberovnými som pocítila rozdiel správania sa a zášť.

Keď sa mi narodila prvá dcérka, samozrejme som túžila, aby bola zdravá a hlavne počula! Od prvého dňa som ju mimoriadne sledovala, vytvárala prostredie (určité zvukové kulisy), aby som si bola istá či počuje a ako reaguje. Pri prvom stretnutí u pediatričky, sa mojej mamy lekárka opýtala, či ako sluchovo postihnutá môžem vôbec vychovávať svoje dieťa, keď ho nepočujem. Moja mama jej vtedy veľmi tvrdo odpovedala, že ani zdravá matka sa nevie o dieťa lepšie postarať ako ja o svoju dcéru. Je pravda, že mi jej tenučký plač robil problém, a v tom čase neexistovali babysiteri, ale prvé tri mesiace som bola u matky, ktorá mi pomohla, keď bolo treba. V noci spávala dcérka pri mne v posteli a spánok som mala taký citlivý, že len čo sa pomrvila, hneď som ju prebaľovala, aby bola suchá a nakrmila ju. Potom spala ako dudok do rána. Tak, ako u nevidiacich sa akosi vycibří určitý zmysel, tak aj u nás sluchovo postihnutých sa tiež objaví zmysel pre intuíciu a citlivosť na pohyb, svetlo a pod. Venovala som jej maximum času, prihovárala som sa jej, učila ju rozprávať, ukazovala som jej obrázky a pomenovávala som veci na obrázkoch. Ako každá zdravá matka, aj ja som občas využila niektoré posunky rukou, ale neboli to žiadne špecifické posunky, ktoré používajú nepočujúci, ale bežné, aké nám život prináša a používajú ich bežne zdraví ľudia! Jedine, čo mi robilo problémy, nerozumela som dŕavotaniu dcéry aby som si overila, či dieťa rozpráva dobre. V tom mi pomáhal počujúci manžel, a starí rodičia. Zároveň som sa tvrdo dožadovala, aby moja dcéra mohla chodiť do jasíel, škôlky. Proste, dostalo sa medzi zdravé deti. To isté som mala aj so synom, tam som však už mala skúsenosti a vedela som ako na to. Moje deti sú zdravé a už dospelé. Mám aj dospelú vnučku, študujúcu medicínu v zahraničí. Všetci sú zdraví a hlavne počujúci.

Už počas výchovy svojich detí som sa dala, na radu úžasnej doktorky Uhrovej z ORL, do činnosti vtedajšom Zväze invalidov. Bola som pri zakladaní novej organizácie a potom predsedníčkou základnej organizácie „nedoslýchavých“ vo IV. bratislavskom obvode. Bola som pri založení SZSP, v jej orgánoch a od 1989 aj profesionálnym pracovníkom až do jeho zániku v roku 2006. Mojimi rukami prešlo obrovské množstvo sluchovo postihnutých, ktorým som pomáhala, radila, usmerňovala. Prišla som do styku s mnohými ľudskými osudmi a tak viem hodnotiť. Boli medzi nimi jednoduchí ľudia, vzdelanostne na vyššej úrovni, ale aj osobnosti verejného života. Na základe týchto stretnutí som vlastne získala množstvo skúseností, podnetov a šokovalo ma, ako málo títo sluchovo postihnutí poznali svoju diagnózu, svoje sluchové postihnutie. Mnohí mi nevedeli povedať akú poruchu sluchu majú. Či percepčnú, prevodovú, či kombinovanú alebo iný druh... Často nevedeli ani aký načúvací prístroj používajú, akú batériu či akumulátor... Vedela som ľudí počúvať (chodila som na súkromné hodiny k profesorovi psychológie a sociológie, mala som celkom slušné základy) a vedela som im z vlastných skúseností vysvetliť záludnosti ich sluchového postihnutia, vedela som ľudí usmerniť, ako sa majú správať pri vyšetrení sluchu, čoho sa domáhať a žiadať informáciu a vysvetlenie. Na základe porúch sluchu som im vedela poradiť konkrétne kompenzačné pomôcky a vysvetliť princíp ich využitia a fungovania, vedela som im pomôcť ich vybaviť na úrade. Kedysi sme lepšie spolupracovali s úradmi práce, odbormi na kompenzácie. Na SZSP som vydávala odporúčania na konkrétnu kompenzačnú pomôcku, kde som vysvetlila ich potrebu pre konkrétneho sluchovo postihnutého a jeho využitia postihnutým. Angažovala som sa aj v pomoci pri odvolaniach. Neskôr to zrušili, čo bola

veľká škoda, pretože takto úradníci na odboroch kompenzácií, mali jasno či ten postihnutý tú KP naozaj potrebuje a ako ju využije vo svoj prospech. Poznali sme sluchovo postihnutých a vedeli sme správne odhadnúť, či konkrétnu KP naozaj potrebuje a využije. Neraz mi samotní úradníci volali a aj neskôr, či môžu tú a tú KP postihnutému schváliť, či ju naozaj potrebuje a bude vedieť využiť...

Chodili za mnou aj zdraví rodičia sluchovo postihnutých detí, ktorí nemali žiadne informácie, čo ďalej s postihnutým dieťaťom, ako sa k nemu správať... Už dávnejšie som si pripravila vlastnú brožúrku s kompletnými podrobnými informáciami o sluchových poruchách, problémoch, o možnostiach kompenzácií, a všetko čo rodičia SP detí, ale aj ostatní sluchovo postihnutí hľadali. Vždy som im to vytlačila, aby to mali po ruke. Bol to veľmi príjemný pocit, keď mi jeden otecko raz povedal, že konečne vie, čo potrebuje jeho dieťa a nikto mu to doteraz nepovedal. Výhodou poradenstva vtedajšom SZSP bolo, že sa mnohí SP, ale aj zdraví príbuzní dozvedeli o problematike sluchového postihnutia z praxe!!!! Nie z teórie, ako je to dnes v zmysle zákona o sociálnych službách! Tento zákon pochoval všetko dobré, čo sme rokmi budovali! (Mám vypracovaný materiál s nedostatkami tohto zákona voči občianskym združeniam postihnutých, hoci som ho kritizovala už v roku 2006).

Vtedy SZSP malo vysoký kredit uznania a rešpektu zo strany štátnych orgánov, ministerstiev, úradov. Podarilo sa v zákonoch mnoho vecí presadiť v prospech sluchovo postihnutých aj nepočujúcich. Dnes je situácia veľmi zlá, mnoho vecí sa vytratilo a skomplikovalo. Aj zastúpenie v poradnom orgáne pri MPSVaR bolo kedysi lepšie, priame, nemali sme problém sa porozprávať priamo s ministrom práce, vedeli sme ukázkou vysvetliť princíp fungovania a využívania kompenzačných pomôcok, vypracovali sme zoznamy kompenzačných pomôcok pre nepočujúcich i „nedoslýchavých“ a boli schválené bez problémov. Štátni úradníci chodili pravidelne na naše akcie, na ktoré sme dostávali štátne dotácie napr.(Kongresy, Sociálno-rehabilitačné kurzy, výročné schôdze najlepších organizácií a pod.) . Nadväzovali sme spoluprácu s organizáciami a inštitúciami, ktoré nám mohli pomôcť uľahčovať život ako napr. autoškoly pri získavaní vodičských preukazov, kde sme prediskutovali rozdielnosť pri výučbe na vodičský preukaz medzi nepočujúcimi a „nedoslýchavými“, ich potrebami a možnosťou komunikácie. Mgr. Marček vypracoval videonahrávku výučby v posunkovej reči.

Mojou myšlienkou bolo v tom čase získať mobilných operátorov a umožniť zľavnený SMSkový balíček pre nepočujúcich i „ ťažko nedoslýchavých“ a určiť vhodné mobilné telefóny s indukciou pre ostatných „nedoslýchavých“. Prvý taký úspešný kontakt bol s vtedajším Eurotelom, dnešným Telekomom. S p. Jurajom Drobom, ktorému som navrhla kopec možností, ako by nám mobilný operátor mohol pomôcť – pracovníkmi, tlmočníkmi PR v predajniach, ktorí by ovládali posunkovú reč a vedeli komunikovať s nepočujúcimi zákazníkmi, vytriedili sa vhodné mobilné telefóny s indukciou pre „nedoslýchavých“, pripravili balíčky zľavnených SMSkových programov a vyústilo to aj na finančnú podporu Festivalov záujmových činností sluchovo postihnutých detí na školách, ktoré organizovala každoročne PhDr. Anna Nagyová. Táto pomoc funguje doteraz, avšak ja som neskôr bola „odstavená“ od tejto spolupráce v prospech aj našich „nedoslýchavých“ a pomoc sa nasmerovala výlučne iba na potreby nepočujúcich poslednou riaditeľkou SZSP! Čo je veľká škoda!

Ako som na začiatku písala, že nesúhlasím s p. Ľubkou, že sa nemáme deliť. Musíme! Je rozdiel, ak niekto pri komunikácii používa výlučne posunkovú reč, hlási sa ku komunite nepočujúcich, tvrdí, že jeho materinským jazykom je posunková reč, je jazykovou menšinou a má svoju vlastnú kultúru!

Sluchovo postihnutí, nepoužívajú pri komunikácii posunkovú reč, považujú sa za zdravotne postihnutých, nosia načúvacie prístroje a používajú pomocné audio kompenzačné pomôcky. Nehlásia sa ku žiadnej komunite, neizolujú sa od majoritnej spoločnosti, integrovali

sa, žijú bežným životom majoritných občanov. Svoje sluchové postihnutie veľmi ťažko psychicky znášajú a neraz sa celý život s tým nevedia zmieriť. Mnohým strata sluchu spôsobila životné tragédie, kariérne pády, rodinné problémy, psychické problémy. Nikdy by sa nepovažovali za nepočujúcich, pokiaľ majú šancu, že pomocou kvalitných načúvacích prístrojov sú schopní existovať, počuť, vnímať zvuk. Ich postihnutie má viacero stupňov, druhov. Aj v zahraničí sa využíva slovo Deaf a Hearing. Aj potreby máme rozdielne, i nároky sú rozdielne.

Sluchovo postihnutí nie sú nároční, svoje potreby sa snažia riešiť si väčšinou vlastnými silami. Sluchovo postihnutí majú napr. nárok na skryté titulky v takej kvalite v akej je doslovná hovorová reč moderátorov, hercov... Nepotrebujú skryté titulky farebne rozlišovať, zjednodušovať, dopĺňovať titulkom zvukových efektov... Vôbec nezohľadňujú tú skutočnosť, že skryté titulky pozerajú sluchovo postihnutí s percepčnou poruchou sluchu, ktorí majú problém s porozumením ľudskej reči a počuté slovo si potrebujú konfrontovať aj písaným! Práve preto sa vyžaduje, aby skryté titulky boli presné ako je skutočný dialóg aktérov programu! A táto skupina sluchovo postihnutých je na Slovensku najväčšia ako je skupina nepočujúcich!

Tak isto sa nikto nezaoberal s problémom, ktorý už pár rokov existuje vo filmoch, seriáloch, inscenáciách a iných programoch- hlučná hudba, ktorá prekrýva dialóg hercov, moderátorov ..., čím mimoriadne sťažuje zrozumiteľnosť dialógu, nielen sluchovo postihnutým ale aj seniorom, a určite aj zdravým ľuďom. Žijeme v mimoriadnom hlučnom smogu a ničíme si čoraz viac sluch!

Pre sluchovo postihnutých bol určený tzv. **artikulačný „tlmočník“**, **správne asistent!** Vyplynulo to z požiadavky práve od sluchovo postihnutých s percepčnou poruchou sluchu, ktorí mali problém s porozumením. Od začiatku (už v 70 rokoch minulého storočia) sa hovorilo ako o artikulačných asistentoch, nie tlmočníkoch... Potrebovali asistenciu práve od artikulačných asistentov. Nepočujúci majú právo na tlmočníkov posunkovej reči.

Je skutočne mnoho vecí, ktoré by sa mali riešiť a neriešia sa, pretože sme doteraz nemali svojho zástupcu, ktorý by mal mandát na zastupovanie!

Dôležité je, aby našu problematiku sluchovo postihnutých zastupoval človek, ktorý dostal náš mandát a ktorý je oprávnený jednať v našom mene a v našej problematike! **Nechceme, aby v budúcnosti vyrastala mladá generácia, ktorá by smerovala do komunit, izolácie.**

Medicína ide míľovými krokmi, treba bojovať, aby sa k sluchovo postihnutým dostali čo najkvalitnejšie načúvacie prístroje, kvalitná audio technika, aby bola hlavne pre všetkých dostupná! Na Slovensku pôsobia už dlhé roky firmy, ktoré majú kvalitné načúvacie prístroje aj pre deti a bolo by neseriózne konanie, aby sa vymedzila alebo vyšpecifikovala iba jediná firma, ktorá bude dodávať deťom načúvacie prístroje. Moja známa MUDr. Uhrová kedysi snívala, že by deti mali dostávať načúvacie prístroje farebné, aby ich to pritiahlo nosiť ich na ušku. V tom čase netušila, že o pár rokov sa jej sen splní a budú sa vyrábať aj farebné NA. Bojujme, aby aj vývoj sluchovo postihnutých detí išiel smerom ku kvalitným NA a nerobili sme z nich „špecifickú komunitu nepočujúcich“. Aby študovali na bežných školách, vyrastali v rodinnom kruhu pri svojich blízkych, aby sa dostali do stredných škôl, kde nebudú nútené sa učiť posunkovú reč, aby mali možnosť už od útleho detstva sa integrovať a učiť zdravú populáciu vnímať, že existujú aj tí, čo sú „iní“ ako oni, ale majú rovnaké právo na normálny život. A hlavne, aby sa nezavádzala verejnosť.

Mnoho tzv. nepočujúcich je v skutočnosti „nedoslýchavých“!

To je môj názor a životné skúsenosti z 35 ročnej pôsobnosti medzi sluchovo postihnutými, kde som pôsobila nielen ako funkcionár, ale aj ako profesionál. Moja strata sluchu je 100%, ale aj napriek tomu pomocou načúvacieho prístroja komunikujem, telefonujem. Nikdy som sa práve preto nepovažovala za nepočujúcu.